

5 **PODLASKI** **BIULETYN** **INFORMACYJNY** **KRAJ**

BIELSK - LUBLIN

ROK I

GRUDZIEŃ 1989

Zespół d. s. narodowościowych Prezydium WRN w Białymstoku na posiedzeniu w dniu 14 listopada b. r. powołało Zespół d. s. narodowościowych. Decyzja ta wynika z etnicznych realiów naszego województwa i jest odpowiedzią na liczne postulaty mniejszości narodowych zamieszkujących tereny północno-wschodniej Polski. Zespół ma spełniać rolę opiniotwórczą i doradczą przy Prezydium WRN. W Zespole dominują przedstawiciele mniejszości białoruskiej, ze strony UTSK w jego skład weszli Jan Kiryziuk, Jerzy Misiejuk oraz Jerzy Hawryluk. Członkami Zespołu są również poseł Eugeniusz Czykwin i ks. Grzegorz Misijuk.

Pierwsze posiedzenie Zespołu odbyło się 28 listopada, pod przewodnictwem zastępcy przewodniczącego WRN M. Kozaka. Poseł Eugeniusz Czykwin (jeden z prawosławnych posłów na Sejm) poinformował zebranych, iż w styczniu 1990 r. Sejmowa Komisja Mniejszości Narodowych (jest on jej wiceprzewodniczącym) zamierza odbyć posiedzenia poświęcone mniejszości biało-
c. d. na str. 2

Plenum ZG UTSK

W Warszawie 29 X b. r. odbyło się plenum Zarządu Głównego Ukraińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego, które niektórzy określają „historycznym” lub „przełomowym”.

W części pierwszej plenum pracownicy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i wiceprezydent miasta st. Warszawy wręczyli siedmiu osobom odznaczenia państwowe (z naszego regionu Brązowy Krzyż Zasługi otrzymał Iwan Kiryziuk). Następnie Stanisław Demianuk, dyrektor departamentu z MSW, zapowiedział wstrzymanie z dn. I I 90 r. dofinansowania UTSK oraz stwierdził, iż obecnie może być realizowany postulat z ostatniego zjazdu Towarzystwa, tj. wyjście spod opieki resortu Spraw Wewnętrznych. Podziękował on również za 20-letnią współpracę. Po złożeniu rezygnacji Eugeniusza Kochana z funkcji Przewodniczącego ZG UTSK (przejdzie na emeryturę), pracownicy MSW i
c. d. na str. 3

Język ukraiński

państwowym na Ukrainie

Decyzją Rady Najwyższej Ukraińskiej SRR język ukraiński został uznany językiem państwowym na terytorium Republiki Ukraińskiej RN USRR na swej X sesji w dniach 26-28 października przyjęła ustawę „O językach w Ukraińskiej SRR” oraz wprowadziła odpowiednie zmiany w Konstytucji USRR.

Przez wiele lat prowadzono na Ukrainie walkę z j. ukraińskim. Robiono wszystko, aby przestał on funkcjonować w życiu codziennym - usuwano go z administracji, z zakładów pracy, z transportu, a nawet ze szkół i uczelni. Doprowadziło to niemal całkowitej rusyfikacji Środkowej i Wschodniej Ukrainy (w szczególności wielkich miast), a każdego, kto mówił w ojczystym języku nazywano nacjonalistą lub stwierdzano, że pewnie przyjechał ze wsi. Największe ataki na j. ukraiński miały miejsce za rządów Stalina i Breżniewa.

c. d. na str. 3

Walne Zgromadzenie Bractwa

W dniach 10-11 listopada w Bielsku Podlaskim w pomieszczeniach parafii św. Michała odbyło się coroczne Walne Zgromadzenie Bractwa Młodzieży Prawosławnej (oficjalna nazwa - Koło Teologów Prawosławnych). Jego celem było podsumowanie działalności Bractwa oraz wybór nowych władz, w związku z zakończeniem 2-letniej kadencji. Przewodniczącym Bractwa został Andrzej Cetra z Białegostoku.

c. d. na str. 2

„KOMANČA”

Ostatnio niemal co miesiąc przyjeżdżają z koncertami na Podlasie zespoły ukraińskie. Dawniej było zupełnie inaczej, obecność na koncertach licznej publiczności świadczy jednak o dużym zapotrzebowaniu na tego rodzaju imprezy.

Kolejnym gościem Podlasia był Zespół Pieśni i Tańca „Komanča” („Komanča”) z Komančy, przepięknej górskiej miejscowości na Łemkowszczyźnie (kilkanaście kilometrów na pód. od Sanoka) Zespół
c. d. na str. 2

Z SEJMU

Na dwunastym posiedzeniu Sejmu (17 XI) w dyskusji nad projektem zmiany ustawy o funduszu socjalnym wsi zabrał również głos poseł Eugeniusz Czykwin. Zwrócił on uwagę na fakt, że jednym z powodów zmian w ustawie miało być pełniejsze zaspokojenie potrzeb gmin słabszych rolniczo, zwanych też eufemistycznie „gminami problemowymi” w okręgu bielskim, z którego kandydował E. Czykwin, wszystkie gminy są właśnie „problemowe”. Charakteryzując ten obszar poseł Czykwin stwierdził: *„Istnieje w Polsce niewielki region, w sumie 20 gmin południowo-wschodniej Białostoczczyzny, gdzie w zwartej masie zamieszkuje ludność białoruska i ukraińska wyznająca od tysiąca lat Prawosławie (...). Rzecz jednak w tym, że nie tylko język, kultura i wiara ludności zamieszkującej ten region odróżnia go od reszty kraju. Odróżniają go też niestety fakty, które ludzi, dla których ziemia ta jest ich małą ojczyzną, napawają ogromną troską. Te fakty to przede wszystkim wygasanie aktywności produkcyjnej tych terenów, to masowe przekazywanie przez rolników ziemi do tzw. Państwowego Funduszu Ziemi.”*

c. d. na str. 2

Likwidacja Urzędu ds. Wyznań

Likwidacji ulega Urząd ds. Wyznań oraz jego terenowe ekspozytury w województwach. Zadaniem Urzędu był nadzór nad organizacjami wyznaniowymi, m. in. i Cerkwią Prawosławną. Współpracował on z IV Departamentem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (już zlikwidowanym) zajmującym się inwigilacją osób duchownych (ts).

Jarmark Młodzieżowy

W nocy 218 na 19 XI odbył się w Sopocie, już po raz 13., Jarmark Młodzieżowy. Ta tradycyjna impreza młodzieży ukraińskiej w Polsce tym razem zorganizowana była wspólnymi siłami gdańskiego koła UTSK i Związku Niezależnej Młodzieży Ukraińskiej, przy wydatnej pomocy specjalistów ze Lwowa.

c. d. na str. 3

Zespół d. s. narodowościowych c d ze str 1

ruskiej. W związku z tym przygotowane zostaną przez członków zespołu informacje dotyczące sytuacji białoruskiej oświaty i kultury na terenie województwa

Treścią posiedzenia stało się omówienie ogólnych problemów z dziedziny kultury i oświaty dotyczących społeczności białoruskiej i ukraińskiej. Poruszono m.in. problem ilości uczniów potrzebnej do zainicjowania nauczania języka (wzorem może tu być system szwedzki gwarantujący prawo do nauki języka ojczystego nawet pojedynczym uczniom), sposób prowadzenie zorganizowanej działalności kulturalnej (czy np. w Bielsku ma istnieć jeden Dom Kultury, czy trzy - polski, ukraiński i białoruski), sprawy prowadzenia działalności wydawniczej. Ważną sprawą jest także, w opinii członków zespołu, popularyzowanie problematyki mniejszości narodowej w społeczności polskiej, najczęściej nastawionej niezbyt przychylnie, a czasem wręcz wrogo. Jej zrozumienie dla spraw narodowościowych jest konieczne dla przeprowadzenia w tej dziedzinie pomyślnych rozwiązań.

Za niezbędne uznano poszerzenie składu Zespołu (jest w nim tylko trzech przedstawicieli strony ukraińskiej), także o przedstawicieli odpowiednich organów WRN oraz terenowych Rad Narodowych. Następne posiedzenie Zespołu planowane jest na pierwszą połowę grudnia.

Spotkanie odbywało się w atmosferze wzajemnego zrozumienia ukraińsko-białoruskiego (tematem dyskusji były sprawy ogólne), zaś przedstawiciel miejscowych kół UTSK traktowany był przez przedstawicieli BTSK z pełną życzliwością (ts)

Pękła „PRZYJAŹŃ” pod Siemiatyczami

W nocy z 27 na 28 listopada między Adamowem a Radziwiłłówką (gm. Mielnik) pękł rurociąg „Przyjaźń”. W efekcie nastąpił groźny wyciek ropy. Dzięki sprawnej akcji kilku jednostek straży pożarnej oraz służb specjalistycznych, do okolicznych rowów spłynęło tylko nieco ponad 100 ton ropy naftowej. Na szosie łączącej Siemiatycze z Tokarami, w rejonie wycieku, nastąpiły zakłócenia w ruchu kołowym. Gleba, znajdująca się w rejonie wycieku, będzie przez kilka lat wyjąłowana. Uschnie też grupa drzew. Zmarznięta ziemia oraz szybka akcja jednostek ratowniczych uniemożliwiły przesłanie ropy naftowej do gruntu na większą skalę oraz zanieczyszczenie wód gruntowych (d)

Z SEJMU

c d ze str 1

W latach 1976-1987 - w 11 gminach wschodniej części woj. białostockiego do PFZ przekazano 30 % ogółu powierzchni uprawnej (w skali kraju 6,5 %). Przyczyny są tu przede wszystkim ekonomiczne. Socjalistyczna gospodarka planowa pogłębiła historyczny podział województwa na biedny wschód i stosunkowo bogaty zachód. Wyposażenie woj. białostockiego w trwałe środki produkcji wynosi zaledwie 60 % wyposażenia województw najbardziej rozwiniętych. Gdy w r. 1985 rolnicy woj. poznańskiego otrzymali poprzez dotacje pośrednią 6,6 tys. zł na hektar, to w woj. białostockim jedynie 2,7 tys. zł (średnia krajowa 4,1 tys. zł). Podobne, a nawet większe dysproporcje możemy zaobserwować i winnych dziedzinach związanych z rolnictwem. Katastrofalny jest także stan opieki

zdrowotnej - na 10 tys. mieszkańców przypada tu średnio 11 lekarzy, zaś do 70 wsi w okresie jesienno-zimowym nie może dojechać pogotowie ratunkowe. Np. w b.r. mieszkańcy gminy Orla, z której pochodzi poseł Czykwin, mogli zakupić np. eternet wystarczający na pokrycie trzech (!) stodół. Nowoczesność do tej dość dużej gminy wkroczyła pod postacią kilku zamrażarek, pralek i telewizorów. Najlepsze zaopatrzenie było oczywiście w wódkę - wypito jej za 530 milionów zł, podczas gdy na kulturę wydano łącznie 13,5 mln zł. W tej sytuacji nie mogą dziwić zjawiska stagnacji i wygasanie rolniczej aktywności produkcyjnej, a także gwałtowne wyludnianie się wsi (spadek liczby ludności o 30 % w latach 1970-1986).

W dalszej części swej wypowiedzi poseł Czykwin zwrócił uwagę na kulturowo-wyznaniowy aspekt obecnej sytuacji w woj. białostockim, podkreślając potrzebę oraz znaczenie szybkiego opracowania i zatwierdzenia przez Sejm ustawy o mniejszościach narodowych oraz ustawy o stosunku państwa do Cerkwi prawosławnej (jest ona przygotowywana przez komisję złożoną z przedstawicieli rządu i Cerkwi).

W kontaktach z wyborcami poseł Czykwin spotkał się z obawami, iż rząd może ponownie podjąć akcję osadniczą na częściowo wyludnionych terenach wschodnich. Osadnicy z głębi Polski, zwani tu kolonistami, otrzymywali w latach 70-tych ogromne kredyty i przydziały maszyn, a więc to, czego nie mogli otrzymać miejscowi rolnicy.

W zaistniałej sytuacji dla zahamowania migracji ludności miejskiej na wschodnie województwa koniecznym jest stworzenie warunków życia i pracy porównywalnych z resztą kraju. Nie chodzi tu oczywiście o stworzenie jakichkolwiek przywilejów, lecz o zwrot niesłusznie pobranych sum podatkowych. Mimo, iż warunki gospodarowania oraz gleby są tu bardzo złe obciążenia podatkowe były i są takie same jak w regionach najwyżej rozwiniętych czy posiadających znacznie lepsze gleby. Ze względu na fakt iż „problemowe” gminy woj. białostockiego w większości zamieszkane są przez ludność białoruską i ukraińską, poseł E. Czykwin zasygnalizował potrzebę ograniczenia wykupu ziemi przez podmioty prawne spoza tego regionu do czasu wykorzystania wszystkich sposobów aktywizacji miejscowej ludności. Tu wypowiedź posła została przerwana oklaskami, którymi zmuszono go do zaniechania kontynuowania wypowiedzi (!) (Treść wystąpienia zreferowano na podstawie autoryzowanego stenogramu) (sem)

„KOMANCHA”

c d ze str 1

jest „młody” i to podwójnie występuje w nim młodzież (od kilku do dwudziestu kilku lat), poza tym w takim składzie działa dopiero od sierpnia tego roku. Kierownikiem zespołu jest Wołodimir Pinczak, absolwent LO z ukraińskim j. nauczania w Legnicy.

Tournee trwało tylko dwa dni - 28-29 października. Jego organizatorem było Ukraińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne na Podlasiu. Pierwszego dnia, w sobotę, „Команча” wystąpiła w Rybołach, wsi na północ od Bielska, oraz w Hajnówce. W programie zespołu znalazły się ukraińskie pieśni z Łemkowszczyzny, a także tańce: łemkowskie i ogólnoukraińskie.

W niedzielę młodzi Komanczanie wystąpili przed publicznością Bielska i Czeremchy. (Doszło do pewnego nieprzyjemnego incydentu z ulic Bielska „znikały” plakaty informujące o koncercie, „komuś” to przeszkadzało...) Słowo wstępne na tych koncertach wygłaszał Jurij Hawryluk - podlaski poeta i historyk.

Podlaska publiczność nie często ma możliwość stykać się z ukraińskim folklorem Karpat, tak więc tournee „Команчи” było dla niej swoistym odkryciem. (g)

Walne Zgromadzenie Bractwa

c d ze str 1

Oprócz niego w skład Zarządu Centralnego weszli 3 przewodniczący Rad Diecezjalnych, przewodniczący KTP przy Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie oraz 5 osób wybranych bezpośrednio na Walnym Zgromadzeniu. Opiekunem Bractwa jest o. Leoncjusz Tofiluk z Bielska (t)

FINANSE DLA MNIEJSZOŚCI

Dnia 23 XI 89 r. odbyło się, w trakcie obrak Sejmu PRL (przerwa obiadowa), zebranie Komisji Mniejszości Narodowych. Celem było omówienie kwestii finansowania działalności statutowej organizacji mniejszości narodowych w Polsce. Komisja zebrała się, aby omówić niepokojące zamiary rządu w jego polityce finansowej w stosunku do tych organizacji.

Dotychczasowy sposób wykorzystania budżetu w tym zakresie zreferowali przedstawiciele departamentu społeczno-administracyjnego MSW, natomiast zamierzenia rządu na przyszły rok wiceminister kultury i sztuki Stefan Starczewski. Zgodnie z przygotowanymi decyzjami opiekę nad organizacjami mniejszości etnicznych w Polsce ma pełnić od przyszłego roku resort kultury. Polegałaby ona m.in. na prawie całkowitym wstrzymaniu dotychczasowych dotacji budżetowych. Wg wypowiedzi wiceministra Starczewskiego dotacje takie mogłyby być przyznane jedynie w ujęciu przedmiotowym (a nie podmiotowym) tzn. na ściśle określone cele. Dotychczas dotacje otrzymywały Towarzystwa Społeczno-Kulturalne: Ukraińskie (7,5 tys. członków), Białoruskie (5,5 tys.), Czechów i Słowaków (3,5 tys.), Żydów (2,0 tys.), Greków (1,5 tys.), Litwinów (0,7 tys.). W zestawieniu tym nie uwzględnia się innych organizacji etnicznych będących w trakcie powstawania, które jeszcze o dotacje nie występowały: towarzystwa Niemców, Macedończyków, obywateli radzieckich w Polsce oraz studenckie organizacje Białorusinów i Ukraińców.

W posiedzeniu Komisji wzięli udział m.in. trzej przedstawiciele UTSK, którzy ukazywali konsekwencje cofnięcia dotacji. Oznaczałoby to faktyczne sparaliżowanie dotychczasowej działalności UTSK - zwolnienie pracowników etatowych, pozbawienie możliwości opłacenia czynszów za wynajmowane pomieszczenia klubowe, zablokowanie możliwości działania zespołów artystycznych itd. Kilka dni wcześniej UTSK złożyło w MKiSz projekt swego preliiminarza na rok przyszły, który przewiduje, iż dla normalnej działalności Towarzystwa niezbędna jest kwota 0,5 mld. złotych. W trakcie dyskusji poruszono po-bieżnie także inne zagadnienia. Postulatem UTSK jest np. utworzenie centralnego organu administracji państwowej d. s. mniejszości narodowych przy Urzędzie Rady Ministrów.

Dyskusja wykazała, iż większość postów dostrzega konieczność udzielenia mniejszościom pomocy finansowej ze strony państwa (rl)

Język ukraiński - państwowym

c d ze str 1

Do 1985 r. tylko w dwóch republikach radzieckich j. państwowym był j. narodowy - w Gruzji i Armenii. Wraz z nadzieją „ery Gorbaczowa” głośniejsze zaczęło się mówić o znaczeniu j. narodowych i konieczności uznania ich państwowymi, aby normalnie mogły się rozwijać kultury poszczególnych narodów. Jako pierwsze zrobiły to republiki nadbałtyckie, podobne działania zaczęto podejmować także w innych republikach.

Przyjęta ustawa nie zaspokaja w pełni aspiracji narodu ukraińskiego, gdyż czas jej realizacji rozłożono na wiele lat, a poza tym pozostawiono pewną „furtkę” dla „omijania” j. ukraińskiego. Mimo to jest traktowana jako wielki sukces i pierwszy krok do przyznania j. ukraińskiemu należnego mu miejsca (hk)

Podlaskie Otrzęsiny w Lublinie

10 listopada w auli Akademii Rolniczej w Lublinie odbyły się Otrzęsiny „naszych” studentów I roku z wyższych szkół Lublina. Większość „ofiar” przybyła do Lublina z Podlasia, inni z ukraińskich środowisk ze całej Polski. Po ciężkich „testach” Bezebub stwierdził, że każdy beanus może złożyć przysięgę przed Jego Majestatem, po czym stanie się prawdziwym studentem. I tak do grona lubelskiej braci studenckiej przybyło ponad 20 osób, sporo w porównaniu z poprzednimi latami. Do rana trwała zabawa w rytmach różnorakiej muzyki. Jak na pierwszy raz „pierwszoklasiści” radzili sobie doskonale. Oby tak dobrze szło im na studiach. Powodzenia! (ir)

Jarmark

c d ze str 1

Wśród wykonawców tegorocznego Jarmarku szczególną uwagę, bardzo licznie zebranej publiczności (kilka tysięcy), zwrócili na siebie młodzi artyści prezentujący „ciężki” gatunek muzyki - punk. Uznanie widowni zdobył również kabaret „Галичани” (Halyczany) z Górowa Iławeckiego, który ciętym dowcipem w pełni zasłużył na aplauz, zgotowany mu przez publiczność. (Zespół ten brał udział w festiwalu „Czerwona ruta” w Czerniowcach, gdzie również podbił widownię.) Na koncertach wystąpili również wykonawcy z Ukrainy.

Na zakończenie wypoda jeszcze wspomnieć o grupie teatralnej „Kontakt” z Gdańska. Ich przedstawienie „Misto” (Misto) wprowadziło część widowni w podziw i osłupienie.

Na razie trzeba się chyba wstrzymać z ogólną oceną Jarmarku. Zresztą każdy, kto był ma prawo do swojej. Kto zaś nie był niech żałuje... Naprawdę. (jw)

Plenum ZG UTSK

c d ze str 1

wiceprezydent Warszawy opuścili salę. Wszystko odbyło się szybko i sprawnie.

W części drugiej plenum wybrano nowego przewodniczącego Zarządu Głównego. Został nim Mirosław Werbowy, reaktor naczelny tygodnika „Hawe cnoho”. W 40% zmienił się skład Prezydium ZG, w którym obecnie oprócz przewodniczącego są: Myron Kertyczak (Gdańsk), Jerzy Rejt (Warszawa), Marijka Tučka (Legnica), Paweł Krzemiński (Gdańsk), Antoni Wójcik (Słupsk), Luba Kobelak (Warszawa), Włodzimierz Serkiz (Koszalin), Henryk Kłodziej (Szczecin) i Roman Lubiniecki (Kraków). Podczas obrad uchwalono wnioski o wyjściu spod nadzoru MSW (jako pierwsze towarzystwo mniejszości narodowej) i rozpoczęciu rozmów w Ministerstwie Kultury i Sztuki; poruszano problem rozpoczęcia działalności gospodarczej. Dużo czasu zajęł temat zwołania Zjazdu Nadzwyczajnego UTSK. Odbędzie się on najprawdopodobniej w marcu następnego roku. Padają głosy o zmianie nazwy Towarzystwa. W celu dobrego przygotowania się do zjazdu już powołano Komisję Zjazdową, w której skład wchodzi Wasył Szost (Wrocław), Roman Hałan (Warszawa), Luba Kobelak (Warszawa) i Eugeniusz Ryżyk (Bielsk Podlaski). Postulowano również o zwołanie przed zjazdem ukraińskiego „okrągłego stołu” przy którym zasiadliby przedstawiciele wszystkich środowisk ukraińskich w Polsce. Z członkostwa w ZG UTSK zrezygnował Bogdan Martyniuk.

UTSK od 1 stycznia 1990 roku staje przed ogromnymi problemami: utratą 20 etatów, jakie posiadało Towarzystwo, kłopoty mogą być z opłatą za czynsze i telefony. Oddzielnym problemem są sprawy wydawnicze (np. w tym roku z przyczyn „technicznych” nie ukazał się nawet „Kalendarz ukraiński”) (Rżk)

Fundacja św. Włodzimierza

Z inicjatywy, a także kosztem i staraniem Wołodymyra Mokrego powstała w Krakowie „Fundacja św. Włodzimierza Chrzyciela Rusi Kijowskiej”. Odpowiedni akt notarialny sporządzony został 21.06.1989 r.

Celem Fundacji jest ochrona zabytków kultury ukraińskiej (cerkwi, cmentarzy, ikon) oraz finansowanie badań nad nią. Poza tym działalność wydawnicza oraz na rzecz rozwoju ukraińskiego ruchu teatralnego, muzycznego i plastycznego w Polsce.

W chwili obecnej trwa procedura rejestracji. Fundacja została już zatwierdzona przez ministra kultury. Jej siedzibą ma być jedna z zabytkowych kamienic przy ulicy Kanoniczej w Krakowie. (res)

„WSESWIT”

Kijowski miesięcznik „Wsewit” (Wse-swit), mający za zadanie przybliżanie czytelnikom ukraińskiej literatury zagranicznej (odpowiednik polskiej „Literatury na świecie”), w numerze 8/89 zamieścił materiały dotyczące Ukraińców mieszkających w Polsce. Zainaugurowano w ten sposób nowy cykl, którego celem ma być prezentacja życia, a w szczególności literatury Ukraińców, mieszkających poza granicami ZSRR.

Na prezentację „polskich” Ukraińców złożył się artykuł Walerego Diaczenko „Korzeń i korona” o sytuacji mniejszości ukraińskiej w PRL oraz wybór wierszy 17 poetów ukraińskich tworzących w Polsce. W wyborze tym znalazły się m. in. wiersze 6 poetów z Podlasia: Iwana Kyryziuka, Sofii Saczko, Jurija Hawryliuka, Stepana Sydoruka, Olhy Podlaszanki i Iwana Ihnatiuka.

Redakcja zapowiada, że stosownie do życzeń czytelników w przyszłości ma zamiar dokładniej przedstawić sylwetki poszczególnych autorów oraz ich twórczość. (gk)

Ukraiński PEN-Club

Podczas tegorocznego, 54 już, Kongresu PEN-Clubu, który miał miejsce pod koniec września w Montrealu, w poczet członków tej organizacji została przyjęta grupa pisarzy ukraińskich. Znaleźli się w niej tacy najwybitniejsi mistrzowie ukraińskiego słowa jak Oles Honczar, Iwan Dracz, Lina Kostenko, Borys Olijnyk, Dmytro Pawlyczko, Jurij Szerčbak, Wołodymyr Jaworiwskij i inni. Pisarze ci stworzyli niezależny ukraiński PEN-Club. (rw)

Bractwo Diecezjalne

Na Hrabarce w dniach 20-21 X spotkali się działacze Bractwa Młodzieży Prawosławnej Diecezji Warszawsko-Bielskiej. Było to już 3 Walne Zgromadzenie diecezjalnego Bractwa (pierwsze w 1987 r.). Podziękowano za pracę dotychczasowemu przewodniczącemu ks. Aleksemu Andrejukowi. Nowym przewodniczącym został Jarosław Mirończuk z Hajnówki, zaś opiekunem duchownym ks. Eugeniusz Zabrocki z Drohiczyń. (t)

Wolne wybory na Ukrainie 17

Rada Najwyższa Ukraińskiej SRR na swej sesji w ostatnich dniach października przyjęła tzw. „alternatywny” projekt ustawy „O wyborach deputatów ludowych do Rad Deputatów Ludowych Ukraińskiej SRR”.

Przez kilka ostatnich miesięcy trwała na Ukrainie dyskusja nad ordynacją wyborczą. Środowiska opozycyjne przedstawiły tzw. „alternatywny” (wobec oficjalnego - przygotowanego przez władze) projekt ordynacji wyborczej. Podstawowym jego założeniem była rezygnacja z uprzywilejowanej pozycji KPZR. Do tej pory tylko część deputatów była wybierana przez wyborców, resztę zgłaszała KPZR oraz inne organizacje (Komsomol, związki zawodowe) - tak było również w czasie ostatnich wyborów na wiosnę tego roku.

W ten sposób powstaje możliwość, aby w skład przyszłego parlamentu ukraińskiego weszli autentyczni reprezentanci społeczeństwa. (lbh)

Seminarium Duchowne w Kijowie

4 X b r. rozpoczęły się zajęcia w nowo-otwartym Kijowskim Seminarium Duchownym (w tym roku otwarto 3 nowe seminaria, także w Tobolsku i Mińsku). Będzie się ono mieścić na terenie słynnej Ławy Kijowsko-Pieczerskiej, przekazanej w zeszłym roku Cerkwi Prawosławnej.

Rektorem Seminarium został o. Petro Włodek. Nauka ma trwać 4 lata, w tym roku będzie się tu uczyło ok. 100 seminarzystów. Językiem wykładowym jest j. ukraiński, jako oddzielne przedmioty będą wykładane j. ukraiński i literatura ukraińska. Powołanie Seminarium jest jednym z przejawów „ukrainizacji” Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej na Ukrainie, która do tej pory, z wyjątkiem Zachodniej Ukrainy, miała charakter rosyjski. (t)

O „Kreğu”

Oprócz „Gazety Współczesnej” informacje o ukazaniu się pierwszego numeru „Kreğu” zamieścił w „Kronice regionalnej” „Kurier Podlaski” (nr 218). Autorem notatki jest Adam Czesław Dobroński. (j)

Sztuka ukraińska w Nowym Jorku

Tydzień czasu amerykańska publiczność mogła oglądać prace 5 młodych ukraińskich artystów z Polski eksponowane w galerii OMUA w Nowym Jorku w czerwcu tego roku. Ciekawą wypowiedź jednego artystów zamieściła ukazująca się tam ukraińska gazeta „Swoboda” (nr 101/89): „Nasza grupa nie chciała już malować tradycyjne wiejskie chatki z sadkami, czy dziewczęta w ludowych strojach. Chcieliśmy tworzyć sztukę współczesną, pozostając przy tym Ukraińcami i jako Ukraińcy propagować ją”.

Jednym z uczestników wystawy był Jarosław Wiszenko z Siemiatycz, który w swych pracach wykorzystał m. in. motywy ze wsi Szernie k. Orli. (lbs)

„Horyna” znowu na Podlasiu?

Działacze kilku Towarzystw rozpoczęli przygotowania do organizacji tournée zespołu „Горина” („Horyna”) z Państwowego Instytutu Kultury w Równem (Wołyń). Tournée ma się odbyć w pierwszej połowie stycznia 1990 r. W programie koncertów będą koledy ukraińskie z Podlasia. Wg posiadanych przez nas informacji „Horyna” wystąpi w wielu miastach Podlasia (Bielsk, Hajnówka, Czeremcha, Biata Podlaska i Włodawa) oraz w Białymstoku, Warszawie, Łomży i Chełmie. (d)

На шляху до щастя віднайшли свою стежину у житті, ставши під вінець 24 X в Більську.

Ніліта Іванюк

та

Андриї Тихонюк

Сонця, здоров'я і щастя на багатьох літах бажають Вам

„Krağ”, приятелі з Білостока, Більська та Сім'ятич

DO CZYTELNIKÓW „Kreğu”

W BIAŁYMSTOKU

Mieszkańców Białegostoku zainteresowanych naszym czasopismem informujemy, iż wszystkie dotychczasowe numery „Kreğu” są do nabycia w 2 punktach sprzedaży wydawnictw drugoobiegowych prowadzonych przez wyd. Wersus: w Domu Handlowym „Nowy” (II piętro, Rynek Kościuszki 11) i w supersamie „Opatek” (ul. M. Curie-Skłodowskiej). Ponadto w Domach Studenckich przy ul. Zwierzynieckiej („Alfa” - p. 1016 i „Beta” - p. 421) są do nabycia, obok „Kreğu”, kasety z nagraniami młodzieżowych zespołów ukraińskich, kilka ostatnich numerów pisma „Зустріч” („Zustrieč”) oraz inne wydawnictwa o tematyce ukraińskiej.

Nie wszystkie poglądy wyrażone na łamach naszego czasopisma są poglądami redakcji.

Wszyscy zainteresowani regularnym otrzymywaniem „Kreğu” mogą przystać na adres redakcji dowolną kwotę pieniędzy (z zaznaczeniem „Prenumerata”) i będą otrzymywać kolejne numery „Kreğu”, aż do wykorzystania całej kwoty (cena kolejnych numerów + koszt przesyłki).

„KRAĞ” Podlaski Biuletyn Informacyjny Bielsk-Lublin

„КРУГ” Підляський Інформаційний Бюлетень Білзьськ-Люблин

„The CIRCLE” Informations Bulletin of Podlachia Region Bielsk-Lublin

Adres do korespondencji: Grzegorz Kuprianowicz, ul. I Armii WP 1/8, 20-078 LUBLIN